

Počas doterajšieho rekonštruovania a bádania tohto kríža, nebolo možné priniesť jednoznačnú a uspokojivú odpoveď datovania diela. V súčasnom štádiu poznania je možné konštatovať, že plastika Ukrižovaného má pôvod gotický a neskôr bola viacnásobne upravovaná, vrátane neskoršieho upevnenia na novodobý kríž z 20. storočia. Kompozícia vychádza z typu krucifixov datovaných do prvej polovice 14. storočia, preto by bolo možné toto začleniť do tohto radu, skôr podľa gotických kompozičných alebo bola rezaná neskôr podľa gotických kompozičných a predlôh.

Na plastike sa objavujú tiež isté prvky ľudového výtvarného prejavu prezentované napr. hrubším rezbárskym spracovaním horných partií nôh, čo môže byť ale tiež dôsledkom nesprávneho natočenia korpusu pri sekundárnom upevnení na novodobý kríž, čím sa sprístupnili časti korpusu pôvodne neurajúceho. Naproti tomu tvárovej časti, Ukrižovaného je uplatnená výrazne jemnejšia rezbárska práca, ktorá je citelná tiež na modelácii rúška a čiastočne v partiách hrudníka. Korpus Krista skresľujú tiež nevhodné sekundárne dorezávky prstov na oboch rukách, ktoré boli počas rekonštrukcie v roku 2006, nahradené vhodnejšími. Výrazným reštavračným procesom boli podrobené aj nohy Krista z dôvodu úbytku drevnej hmoty. Nepredpokladá sa, že pôvodná plastika vznikla v 19. storočí, jej datovanie je rozhodne staršie. Pre tento fakt svedčí aj jediný údaj z kánonickej vizitácie z roku 1813, ktorá informuje, že na stene sanktuária sú zavesené tri plastiky – Ukrižovaný, Panna Mária a Trpiaci Kristus. Existencia „starých sôch“ v sanktuáriu teda dáva predpoklad, že Ukrižovaný je starší a vznikol skôr než v 19. storočí.

Z uvedeného vyplýva, že už mnohé generácie našich predkov našli úľavu vo svojich životných bolestiach a trápeniach práve pri tomto kríži.

1788 – 1825	Protáz STEINHAUSER
1826 – 1831	Juraj SZKURKAY
1831 – 1846	Benignus VLÁBELY
1846 – 1848	Eduard BERZEVICZY
1848 – 1852	Justus GERGELY
1852 – 1853	Alexander TULÁCS
1853 – 1854	Justus GERGELY
1854 – 1856	Ignác LOSINSZKY
1856	Jozef GAZSIK
1856 – 1857	Žigmund CHLAMNY
1857 – 1864	Benignus VRÁBELY
1864 – 1868	Eugen SÁNDOR
1868 – 1877	Michal POPOVITS
1877 – 1884	Štefan TRÁBAY
1884 – 1892	Pavol JAGNESSÁK
1892 – 1895	Ján HLEBIK
1895	Andrej FENYVESHÁZY
1895 – 1899	Matej TAMÁSSY
1899 – 1904	Jozef KRAKOVSKÝ
1905 – 1911	Jozef TÉGLASI
1912 – 1929	Rudolf ČUPAK
1938 – 1941	Štefan MICHALEK
1942 – 1944	Ján PAVLÍK
1944 – 1952	Ján DEMETER
1954 – 1962	Vojtech SEDLÁK
1962 – 1988	Andrej Rajner KOVÁČ
	Štefan DUCKO
1988 – 1991	Andrej ŠTRONCER
	Štefan DUCKO
1991 – 1992	Anton TATARKO
1992 – 1993	František STRAKA
1993 – 1994	Ján MACKO
1994 – 1995	Egíd MATUŠEVSKÝ
1995 – 1996	Marián HUDÁK
1996 – 1997	Jozef KENDRA
1997 – 2000	Rastislav RANDAR
2000 –	Martin GOČ

Podakovanie patrí všetkým dobrodincom, ktorí akýmkoľvek spôsobom (finančne, prácou, radami, obetami a modlitbami) prispeli k úspešnej renovácii Kostola sv. Alžbety vo Vysokej.

Nech ich Boh odmení za ich námahu svojim požehnaním a po smrti večným životom v nebi.

Kostol svätej Alžbety vo VYSOKEJ

**Bulletin prinášajúci krátky pohľad
na cirkevný život v obci Vysoká
od minulosti až po najnovšie dejiny,
zostavený pri príležitosti posviacky
kostola sv. Alžbety**

**košickým arcibiskupom
Mons. Alojzom Tkáčom, metropolitom.**

8. máj 2010

Svätá Alžbeta – Uhorská, Durínska

Patrónka charitatívnych združení, vdov, sirôt, žobrákov, chorých a trpiacich núdzou.

Narodila sa v roku 1207 v Bratislave (tradícia však pokladá za miesto jej narodenia Blatný Potok), žila v Eisenachu, Wartburgu a Marburgu, kde 19. novembra 1231 zomrela. Bola celkom výnimočná žena, vo všetkom sa odlišovala od vtedajšej šľachty, ktorá ju za to nemala v obľube. Akoby chcela prelomiť jej egoizmus a obrátiť pozornosť na väčšinu spoločnosti, na to všadeprítomné more chudákov, chorých, vdov, sirôt a svojim vlastným životom ukázať, že pravé kresťanstvo spočíva v službe blížnemu. Jej starostlivosť o biednych nemala obdobu – bola hlboká, bezvýhradná a každodenná. Šokovala všetkých bohatých i chudobných. Bola horlivá, zanietená a veľkorysá. Obetovala obrovské sumy na almužny pre núdzných. Zakladala nemocnice a útulky pre opustené deti. Jej život sa radikálne zmenil po predčasnej smrti jej manžela, ktorý zomrel počas križiackej výpravy na mor. Po vyhnaní z hradu sa usadila v Marburgu, kde sa stala členkou tretieho rádu svätého Františka. Svoj život zasvätila službe chorým a chudobným. V každom chudobnom alebo chorom človeku videla Kristovu prítomnosť a služba týmto ľuďom bola pre ňu identifikácia s Kristom. Mnoho ľudí priviedla ku kresťanstvu. Skrze ňu sa prebudilo kresťanské svedomie, pravý vzťah kresťanstva k sociálnej biede a núdzi, pocit univerzálnej zodpovednosti za celú spoločnosť. Zomrela veľmi mladá, sotva dvadsaťštyriročná. K jej hrobu prichádzali ľudia preukazovať jej úctu ako svätici. V roku 1235 ju vyhlásili za svätú.

V ikonografii je zobrazená v kráľovskom odeve. Jej atribútmi sú chlieb, niekoľko mincí, ruženec, ruže, ktoré sa podľa legendy premenili na chlieb vo chvíli, keď ich ukradomky vynášala chudobným a stretla švagra, ktorý jej často vyčítal jej dobročinnosť.

Cirkevná história obce Vysoká

Kráľ Ladislav IV. daroval v roku 1278 zemanom Tekulovcom majetky v hornej časti doliny Torysa a ich západný okraj susedil s poľom Vysokej. Tamojšie polia nepriamo dokazujú jestvovanie sídliska ich užívateľov, poddaných z Vysokej, pred rokom 1278.

Koncom 13. resp. začiatkom 14. storočia v dedine postavili kostol, čo bolo obvyklé v dedinách na zákupnom práve. Už v roku 1323 sa v obci spomína kostol, ktorý je zasvätený sv. Alžbete. Pôvodne obec vlastnili šľachtici z Brezovice. V 20.-30. rokoch 14. storočia v ňom slúžili postupne farári Ondrej a Gregor.

Dedina Vysoká od konca 13. storočia bola nepretržite majetkovou súčasťou panstva Torysa, resp. Kamenica. Po úbytku sedliackych domácností sa v 16. storočí znižoval aj počet obývaných domov. Koncom 16. storočia bola Vysoká malou dedinou. Okrem osadenstva fary tu žili len poddanské rodiny. Sídlisko roku 1600 pozostávalo z deviatich obývaných poddanských domov, kostola, fary a školy.

Rímsko katolícky kostol sv. Alžbety je pôvodne ranogotický zo začiatku 14. storočia s neskoršími podstatnými prestavbami.

Rekonštrukcie kostola sv. Alžbety

V roku 1922 bola dávaná v kostole betónová dlažba, o dva roky bol zakúpený organ. V roku 1935 pristavili murovanú vežu a zaistili zvon, ktorý vážil 195 kg a stál 5 500 korún a o rok neskôr druhý, ktorý vážil 335 kg v hodnote 8 000 korún. V roku 1948 bol kostol prestavaný a rozšírený, prebehla rekonštrukcia oltárov, boli dané nové lavice. Roku 1981 bol kostol zvonku ovačovaný a omal'ovaný. Maľovanie interiéru a oltárov sa uskutočnilo v roku 1983. Oltáre a sochy boli maľované Jánom Kozákom z Výrobného závodu Červený Kostelec. Omal'ovanie vonkajšej fasády bolo znova realizované v roku 1998.

Azda najrozsiahlejšia rekonštrukcia kostola sa odohrala v rokoch 2008 – 2010. Po počiatočnej vonkajšej izolácii, kvôli odvodneniu hrubých kamenných múrov, sa neskôr zrealizovala nová elektrifikácia kostola, vnútorná maľba, bola položená nová dlažba namiesto predchádzajúcej betónovej, boli vyrobené nové lavice, menilo sa osvetlenie, osadil sa nový kamenný ambón a kamenný obojník.

